

Nieuwsbrief 29

Oktober 2014

Nellejet Zorgdrager

Ontwikkelingen in de wooncultuur van de Samen

De Samen wonen verspreid over een groot gebied in Scandinavië. Een gebied met een grote variatie in natuurlijk milieu, van bijna boomloze toendra met spaarzame berkenbomen tot dichte naaldwouden. Tot in de zeventiende eeuw leefden de Samen voornamelijk van de jacht en de visserij, zowel aan de kust als in het binnenland. In de zeventiende eeuw ontwikkelde zich de tamme rendierhouderij in de binnenlanden, terwijl de kustbevolking naast jacht en visserij ook vee was gaan houden. Hoewel ook de jagers/vissers in de loop van het jaar op verschillende plekken woonden, waren het de rendierhouders die zich tot echte nomaden ontwikkelden, met migratieroutes van lager gelegen bosgebieden in de winter tot berggebieden in de zomer, over afstanden van soms 300 km. Door de verschillen in het natuurlijk milieu en de beschikbaarheid van “bouw materiaal” kennen de zuidelijker wonende Samen andere woonvormen dan de Noord-Samen, terwijl de nomaden woonvormen ontwikkelden aangepast aan hun trekkend bestaan.

In de lezing wordt een overzicht gegeven van de verschillende traditionele woonvormen en de wijze waarop deze onderkomens werden en worden gebruikt. Samen, ook de rendierhouders, wonen tegenwoordig in moderne huizen. Rendiersamen maken daarnaast nog steeds gebruik van traditionele woonvormen, aangepast met behulp van moderne technologie. Door hun grote aanpassingsvermogen ontwikkelden zij daarnaast nieuwe onderkomens geschikt voor gebruik tijdens het hoeden van de kudde in de winter en tijdens de voor- en najaarstrek. De ontwikkeling in woonvormen van traditioneel tot modern heeft zich zo snel voltrokken dat de moderne wooncultuur van de Samen nog veel trekken vertoont van de traditionele leefwijze in tenten met gebruiksvoorwerpen uit de natuur. In de lezing zullen we deze ontwikkelingen volgen aan de hand van uitgebreid illustratiemateriaal.

De Groningse cultureel-antropologe mevrouw dr. Nellejet Zorgdrager geldt als autoriteit inzake de Kautokeino-opstand. Haar promotie-onderzoek vormde de grondslag voor de speelfilm van Nils Gaup over deze opstand.

Wanneer 27 oktober 2014

Hoe laat 19:30 uur

Waar Arctisch Centrum, A-weg 30 (ingang Herman Colleniusstraat)

Toegang € 2,00; studenten € 1,00.

Komende Imaka-activiteiten

24 november: lezing “Scandinavisch heidendom en moderne interpretatie” door Kees Samplonius

26 januari: lezing door Michiel van den Broeke

23 februari: presentatie werkstukken minorstudenten

30 maart: Anita Buma presenteert resultaten van het Nederlands onderzoek op Rothera (Antarctica)

Overige activiteiten

Symposium: Regionale ontwikkelingen door Nederlandse walvisvaart

Dit jaar herdenken wij de oprichting van de Noordse Compagnie (1614), de ontdekking van Jan Mayen (1614) en de laatste reis van de Willem Barentsz (1964).

Genoeg redenen om een speciaal symposium te wijden aan de Nederlandse walvisvaart. Op dit symposium richten wij ons vooral op de invloed van de walvisvaart door de eeuwen heen op verschillende Nederlandse regio's. De eerste resultaten van het archeologisch onderzoek dat deze

zomer plaatsvond op Jan Mayen komen eveneens aan bod.

18^e eeuwse Nederlandse walvisvaarders bij Jan Mayen.

Voorlopig programma:

Jur Leinenga: *Gebruik en verspreiding van walvisvangstproducten*

Hans Beelen: *Invloed van de walvisvaartreisverhalen op de literatuur*

Chiel Faber: *Sociaal-economische invloed van de naoorlogse walvisvaart op Ameland en Schiermonnikoog*

Ineke Vonk: *De culturele en sociaal-economische rol van de walvisvaart op Texel*

Louwrens Hacquebord: *Verslag en bevindingen van de Jan Mayen-expeditie 2014*

Jaap Bruijn: *Nederlandse walvisvaart na de Tweede Wereldoorlog*

Wanneer 31 oktober 2014

Waar Het Kasteel, Melkweg 1, Groningen

Kosten € 50,00; studenten € 25,00

[Aanmelden](#) (klikken brengt u naar het aanmeldingsformulier op de website van het Arctisch Centrum).

Het Arctisch Centrum organiseert dit symposium in samenwerking met de [Nederlandse Vereniging voor Zeegegeschiedenis](#), het [Internationaal Centrum voor de Nederlandse Walvisvaart](#) van [Het Scheepvaartmuseum](#) in Amsterdam.

Nieuws en actualiteiten

Secret nuclear cargo along coast of Norway

by **Thomas Nilsen**

Despite cold political climate, the U.S. and Russia cooperated on a secret September voyage with highly-enriched uranium from Poland to Murmansk. Norwegian radiation authorities were not informed before the vessel sailed into its economical zone.

Head of Vardø Vessel Traffic Service, Ståle Sveinungsen, confirms to BarentsObserver that the vessel “*Mikhail Dudin*” was carrying a load of highly radioactive material when it sailed along the coast of Norway two weeks ago.

“That is correct. The vessel entered Vardø Traffic Service’s systems on the evening on September 2nd and sailed out again in the afternoon on September 8th,” says Ståle Sveinungsen. Last position of the vessel, posted on MarineTraffic.com was September 15th, when she was in the waters just outside Atomflot in the Kola Bay.

“*Mikhail Dudin*” came from Gdynia in Poland and sailed into Norwegian economical waters southeast of Kristiansand and left Norwegian waters east of the Varanger fjord in the Barents Sea where she made port call to Murmansk the day after.

The Norwegian Radiation Protection Authority is responsible for emergency preparedness and has on similar occasions earlier said that they would like Polish or other authorities to inform Norway upfront of such potentially dangerous cargo on route along the Norwegian coast. “The Norwegian Radiation Protection Authority was informed the same evening,” says Ståle Sveinungsen.

Nuclear physicist with the Bellona Foundation in Oslo, Nils Bøhmer, is concerned about the fact that the agency responsible for radiation preparedness was not informed before. “I’m deeply worried about that fact,” he says to Barents Observer and argues that lack of information makes it very difficult to establish needed safety precautions.

Highly-enriched uranium can be used to produce nuclear weapons and the Americans responsible for the transport have on similar occasions earlier argued that fears of terrorism is the main reason why such cargoes sails without upfront notices. The U.S.– Russian cooperation is a part of the global campaign to reduce the threat of materials that could serve to provide unwanted non-governmental groups or states with the nuclear bomb. Without naming the voyage to Murmansk earlier in September, U.S. Secretary of Energy, Ernest Moniz, says to Reuters this week that “we have just moved more than 50 kilograms of Highly-enriched uranium from Poland, working cooperatively, to accomplish that.

Russian officials were not immediately available for comments on the shipment.

In Murmansk, the cargo vessel “*Mikhail Dudin*” made port call to Atomflot, the harbour of Russia’s civilian nuclear powered icebreaker fleet, some few kilometres north of the city centre. From Atomflot, the potential nuclear bomb material is transported by rail to Mayak in the South-Urals. The first time such nuclear cargo shipment took place outside the coast of Norway was back in 2009. Then, the Norwegian Radiation Authority was not informed about the cargo before being contacted by Barents Observer.

Bron: <http://barentsobserver.com/en/security/2014/09/secret-nuclear-cargo-along-coast-norway-23-09>

Rosneft stuit op olie bij omstreden boring

De Russische staatsoliemaatschappij Rosneft is bij zijn omstreden proefboring, samen met het Amerikaanse Exxon-Mobil, bij een olieveld in de wateren ten noorden van Rusland op olie gestuit. Het gebied zou goed zijn voor één miljard vaten olie, vergelijkbaar met de hoeveelheid olie in het Amerikaanse deel van de golf van Mexico.

Bron: ANP (Volkskrant 29-09-2014)